

re jutni az egymásnak feszülő ellentétek között, és jövő évben is nagyobb lélekkel és mélyebb igazságszeretettel tudjunk újból itt lenni, a Szejkén.

Gyermek- és ifjúkorom szép emlékei elevenednek meg ezen a helyen, és kérem a jó Istent: adjon mindannyiunknak testi és lelki egészséget hivatali dolgaink lélekkel és igazsággal való végzéséhez. Isten áldjon meg és szeretetével maradjon meg miközöttünk! Ámen.

PAP MÁRIA KÖZÖSSÉG

„Én tehát, testvéreim, nem szólhattam hozzátok úgy, mint lelkiekhez, hanem csak úgy, mint testiekhez, mint a Krisztusban kiskorúakhoz. Tejjel tápláltalak titeket, nem kemény eledellel, mert még nem bírtátok volna el. Sőt még most sem bírjátok el, mert még testiek vagytok. Amikor ugyanis irigység és viszálykodás van közöttetek, nem testiek vagytok-e, és nem emberi módon viselkedtek-e? Ha az egyik ezt mondja: »Én Pálé vagyok«, a másik pedig azt: »Én Apollosé«, nem emberi módon beszéltek-e: Hát ki az az Apollos, és ki az a Pál? Szolgák csupán, akik által hívővé tettetek; mégpedig ki-ki úgy szolgál, ahogy megadta neki az Úr. Én ültettem, Apollos öntözte, de a növekedést az Isten adta.” (1Kor 3,1-6)

Elfogadott közhely, de ugyanakkor szomorú tapasztalat, hogy a történelmet a győztesek írják.

„The winner takes them all” – a győztes mindent visz, ahogy gyermekkorom híres együttese, az Abba énekelt. Viszi a győzelmét, felsőbbségének tudatát és az események megírásának és ezáltal szentesítésének jogát.

Azt, amit mi ma történelemlétként ismerünk, az a győztesek krónikája az eseményekről, az ő szemszögükből, amelynek igazság volta szerintük kétségbevonhatatlanul kitűnik a helyzet alakulásából.

És mi lesz a veszteséssel? Megfogalmazott változata vagy eltűnik a történelem süllyesztőjében, vagy töredékesen fennmarad, hogy késői korok utódai siránkozhatnak felette. De bárhogyan legyen is, a nagybetűs Történelemben ez már elhanyagolt, elhanyagolható mennyiség.

Nem hiszem, Kedves Testvéreim, hogy kételkednétek az eddig elmondottak valóságában, vagy ha igen, nézzétek meg gyermekeitek, unokáitok történelemkönyvét. Népünk itt, Erdélyben többek között azért is tudott fennmaradni, mert párhuzamos változatát tanítottuk gyermekeinknek e viharos, de szeretett föld történelméről. Gyermekeink egyet tanultak és tanulnak az iskolában, mi pedig egyebet mesélünk nekik odahaza – azt a változatot, amely a miénk, a veszteseké, de attól még nem kevésbé igaz.

Hosszú időn keresztül párhuzamos világokban éltünk, és ez a párhuzamosság a mai napig végigkíséri életünket. A kommunizmus ideje alatt, a közös elnyomásban és nyomorúságban, történeteink inkább találkoztak, több volt a békesség, az egyetértés közöttünk. Ma, a nagy demokráciában tolakodunk, taposunk egymást, élet- és hitfelfogásunk pedig nemhogy párhuzamos, de kereszteti a másikat és eltűnik a semmibe.

Ifj. Bolyai János azzal az elmélettel vonult be a matematika világtörténelmébe, hogy a párhuzamosok a végtelenben találkoznak. Ez talán igaz lehet a nem-euklideszi geometriában, a mi emberi életünkben azonban még a végtelenben sem akarnak találkozni, nemhogy itt e véges életben.

Pedig ez az élet erről szól – hogy találtassuk történeteinket egymással, hogy a vesztes helyzetéből, az örök megalázott, másodrendű, gyanús állampolgár helyzetéből kiemelkedjünk. Hogy a mi történelmünknek, hit- és életfelfogásunknak is létjogosultsága legyen. Ez azonban nem egyetlen ember munkája és küzdelme, hanem egy egész közösségé.

De mi van akkor, ha a közösség képtelen erre? Mi van, ha a közösség nem tudja vagy nem akarja vállalni az elhivatását?

Mi van akkor, ha fiataljaink máshol keresik a boldogulást, az itthon maradtak pedig széthúzásukkal fenyegetik még azt a keveset is, amit magunkénak mondhatunk? Mi lesz, ha széthúzásunk eredményeként nem marad, aki továbbadja az utánunk jövőknek a szellemi és lelki örökséget, nem marad örökség, amit tovább adhatnánk?

Pál apostol a szeretett korinthusi gyülekezetének írt első levelében ilyen gondokra keresi a választ és ad tanácsot. Ezt a gyülekezetet ő alapította és felelősséget érzett érte. A hírek azonban, amelyek az apostolhoz eljutottak, riasztóak voltak. A korinthusi gyülekezet ugyanis meghasonlott önmagával. A hívek kisebb közösségekre bomlottak, viszálykodás és irigység mérgezte a gyülekezet egységét. Pártok alakultak, és a párthívek semmilyen eszköztől nem riadtak vissza, hogy lejárassák ellenfeleiket.

Pál apostol szomorúan állapítja meg, hogy a viszálykodás a lelki kiskorúság jele, hogy ő maga, Apollos vagy Kéfás, akiknek nevében pártok hadakoz-

nak egymással, csak emberek, szolgák, akik munkájukkal csupán elindíthatják a gyülekezetet a növekedés vagy éppen elsatnyulás útján – a többi a gyülekezet és Isten dolga. A gyülekezeté, amely lelki nagykorúságról tehet bizonyosságot, ha a viszálykodásokat megszünteti és szeretetben és egyetértésben törekszik élni és dolgozni. Istené, akinek áldása csak az igaz hitből, őszinte szándékból és közös akaratból születő munkát koronázza.

Hogy miként oldódott meg a korinthusi viszály, azt az apostol második levéléből tudjuk meg, ahol ezt írja: „Mert ha megszorítottalak is titeket azzal a levéllel, nem bánom. Bántam ugyan, látva, hogy az a levél, ha egy kis időre is, megszorított titeket, de most már örülök. Nem annak, hogy megszorodtatok, hanem hogy megtérésre szomorodtatok meg.”

A gyülekezet tagjai tehát rendezték vitás ügyeiket, megbékéltek egymással és megfogadták az apostol intését. Pál a régi szeretettel és megbocsátó készséggel nyugtázza ezt: „Örülök, hogy minden tekintetben bízhatom bennetek.”

Hogy miért mondtam el nektek a korinthusi gyülekezet történetét, azt bizonyára már sejtitek. Ez a gyülekezet is, úgy tűnik, évek óta meghasonlott önmagával. A békesség és szeretet, amely e közösség jellemző vonása kellene hogy legyen, valahogy elillant innen. A nézeteltérések, amelyek egyéni nézőpontot vagy érdeket képviselnek, ütköznek a gyülekezet életében és rövid távon akadályozzák a mindennapjait, hosszú távon a fejlődését.

Ennek megoldása pedig nem külső erővel, felsőbb egyházi hatósági leirattal, hanem itt, a gyülekezet kebelében kell hogy megszülessen. A gondokat és ellentéteket nem az esperesi vizsgálószer vagy a püspöki hivatal oldhatja meg, hanem töletek kell elindulnia annak a folyamatnak, amely elhozza a békességet.

Ez a közösség a tiétek, a maga erőnyeivel és gyengeségeivel együtt. A megoldás nem a vita vagy a félreállítás, hanem a közös nevezőre jutás. A család, amelyben élünk, az sem tökéletes, a társadalom, amelyben mindennapjaink telnek, még annyira sem. Látjuk a hibákat, megfogalmazzuk kritikáinkat, de nem szaladunk el, nem futunk meg, mert tudjuk, hogy nincs más; ezekben a közösségekben kell élni. „Állítsátok meg a világot, ki akarok szállni” – egy amerikai humorista szállóigéje. Kedves és megkapó, de nem reális. Ez a mi világunk, ezek a mi közösségeink, meg kell tanulnunk velük és bennük élni, egymás mellett megférni békességben és szeretetben.

A pártoskodást meg kell szüntetni, mert ilyen harcokban győztesek nem lesznek, csak vesztesek. Vesztes az egyes ember és vesztes a közösség.

Keresztény Testvérem, aki most itt ülsz a padban e megszentelt falak között, tudod, hogy életednek története van. Van egy kezdet és lesz majd egy vég, de e kettő között a történet nemcsak rólad szól, hanem mindazokról, akik körülötted

élnék. Ebben a történetben van öröm, van bánat, van siker és van megpróbáltatás – de legyen hosszú vagy rövid, eseményekben gazdag vagy éppen szegény, ez a tiéd.

Ennek a gyülekezetnek is ugyanígy van egy története, amely a sok egyéni történetből tevődik össze. Az egyház azonban nemcsak a ti történeteiteknek összessége, hanem ennél több, a gyülekezetnek, a keresztyén közösségnek tér és idő feletti alakulása Isten tervében.

Úgy, ahogy az egyes embernek is megvannak a sajátos képességei és tehetségei, hivatása és kötelessége, ugyanúgy érvényes ez egy közösségre is. Hivatásokat és kötelességeket, hogy közösségként egymásról gondoskodjatok, a jézusi útmutatást kövessétek, hiteteket megéljétek és Isten országát építsétek együtt. Hangsúlyozom, hogy *együtt*, mert ez nem önálló vállalkozás, nem a lelkész vagy a keblitanács ügye, hanem közös elhatározást és közös áldozatvállalást igényel.

E közösségre azonban el kell jutni, ezért meg kell küzdeni. Attól, hogy falusfeleknek és unitáriusoknak születetek és egymás mellett éltek, még nem váltok közösséggé. A közösség nem beleszületés vagy megkeresztelés kérdése, hanem annak tudatos vállalásából és az érte való fáradozásból jön létre. Mit ér az őskőtől ránk maradt templom, ha nincs ki nyugodt lélekkel imádkozzék benne? Mit ér az őskőtől ránk maradt szervezeti felépítés, ha nem a közösséget szolgálja, hanem egyes emberek dicsőségét? Mit ér, ha nevünk ott szerepel a választójegyzéken, de hitünk, jelenlétünk hiányzik? Mit ér, ha közösségnek tartjuk magunkat, de csak egymás *mellett* élünk és nem *egyésért*?

Gondolkozzatok el ezeken a kérdéseken, Kedves Testvérek, mert a rájuk adott válasz ennek a közösségnek a megmaradását vagy éppen széthullását eredményezheti.

Közösség akkor lesztek igazán, amikor nemcsak a sikereket tudjátok közösen vállalni, hanem a kudarokat is. Amikor nem ellenpárokban gondolkodtok, hanem együtt, amikor a gondokat nem a hangerő hatalmával, hanem a cselekvés csendességével törekedtek megoldani. Amikor már nemcsak a dicső múltat emlegetitek, amelynek ti csak örökösei és nem alkotói vagytok, hanem a jelen gondjaira és a jövő kihívásaira keresitek a választ.

Ne gondoljátok azt, Testvéreim, hogy ti vagytok az egyetlen gyülekezet, amely ezekkel a gondokkal küzd. Szerte az egyházban számtalan gyülekezet van, amely ugyanígy végig kell hogy gondolja, meg kell hogy fogalmazza és gyakorlatba ültesse közösségi létének alapját. Mindnyájunkat szorítanak az anyagi gondok, az apadás, az elvándorlás, az érdektelenség, a közömbösség, mindnyájunknak meg kell fogalmaznunk, mit és hogy akarunk együtt vállalni. Ez pedig nem könnyű feladat, mert nem két ember álmáról, vágyáról, elképzeléséről van szó,

hanem kétszáz vagy éppen ötszáz emberéről. S hogy ez a feladat mégis megvalósítható, nem lehetetlen, annak bizonyossága a korinthusi gyülekezet története, de a ti gyülekezetetek múltja is. Hiszen, ahogy a korinthusi gyülekezetben, úgy a ti közösségetek történetében is voltak nemcsak dicső, de megalázó és megpróbáló pillanatok. Az azonban, hogy ma itt vagyunk, annak bizonyossága, hogy elődeink meg tudták oldani a felmerülő gondokat, hogy megtartották a közösség békességét és egyensúlyát, amely a ti alapotokká lett.

Vajon mi képesek vagyunk-e ugyanezt megcselekedni?

Pál apostol nemcsak inti a korinthusiakat az egyetértésre és békességre, de megmutatja a követendő utat is, amelyet levelének 13. fejezetéből mint „a szeretet himnuszát” ismerünk. A szeretetet, amely a lelki felnőtség ismertetőjegye, a keresztyén ember legszebb erénye.

Csak ha szeretet van közöttünk, tudjuk elfogadni a másságot, tudjuk összhangba hozni vágyainkat, terveinket és tudunk közösen dolgozni ezek valóra váltásáért.

Ha szeretet van közöttünk, át tudunk lépni ellentéteinken, egyéni érdekeinken a közösség javát keresve és szolgálva. Ha szeretet van közöttünk, magunk mögött tudjuk hagyni a múlt tévedéseit és botlásait, megbocsátva és bocsánatot kérve, újult erővel és lelki békével tudunk jövődőt remélni és építeni.

Ez a gyülekezet új lehetőséget kapott a bizonyításra – nem embereknek, de önmagatoknak és Istennek. Ne szalasszátok el ezt az áldott alkalmat, hogy megtaláljátok igazi önmagatokat, és felnőjeteek feladataitokhoz, Isten pedig megadja azt a növekedést, azt az áldást és békességet, amelyre vágyakoztok.

Ha megszorítottalak, mint Pál apostol a korinthusiakat, ne haragudjatok rám, de úgy gondolom: többek és jobbak vagytok, mint amit a jelen mutat. Ezt azonban bebizonyítani rajtatok áll.

Isten adjon nektek bölcsességet és szeretetet, hogy közösségként gondolkodjatok, éljeteek és cselekedjeteek gyarapodva hitben, békességben és szeretetben naponta, életetekkel és áldozatkészségetekkel a megmaradás, a győzelem krónikáiként. Ámen.

KOVÁCS SÁNDOR

„VÉGVÁRIAK” – OTTHON¹

*„Akkor ezt mondtam az előkelőknek, az előljáróknak és a nép többi részének: A munka sok, és nagy területen folyik, és mi a várfalon elszéledve, messze vagyunk egymástól. Ezért bárhol vagytok, ha a kürt hangját halljátok, gyűljetek ide hozzánk.”
(Neh 4,13–14a)*

Ünneplő gyülekezet, kedves Testvéreim.

„Hazaérkezém Karácsonfalvára. (...) Ezen falu (...) egy a legregényesebbek közül, nemcsak e vidéken, de egész Erdélyben is. Szemben nyugatról előttünk lévő meredek kőszikla, melynek tetejéről az ide ösvényen érkező utas csak két lépésével egyszerre hirtelen és meglepőleg tekinthet be nappal a sok cserepes házakkal, két gyönyörű dombon épült szép templomával ékes, estve pedig sok ablakokból látszó gyertyákkal búbájosan világító mély falura: a kőszikla alatt folyó Homoród vize, mely malmokat hajt sebes és mindenkori bő folyamával, a falu felett keletről levő magas lapos térség, mely alatt a falunak legszebb utcája vonul el. Egy szépen látszó erdő közül lejövő patak völgy, melyen a falunak egy más utcája csaknem az erdőig nyúlik fel, ezek mellett sós-kutas jó határa, jó marha legelője, szép forrásai, fája, mesze, rétei, bizonyára méltóvá tették e falut arra, hogy nemcsak régen, de az új időben is e helységnek legfigyelemreméltóbb központja legyen.”

1846-ban írta Jánosfalvi Sándor István helybéli tudós unitárius pap a felolvasott sorokat. Mennyi minden történt az elmúlt százhatvan esztendőben, mekkorát változott a világ, és mekkorát változott Homoródkarácsonfalva, és íme, minden változás mellett állnak szép cserepes házai, áll a Sionon épült gyönyörű, és a gyülekezet énekétől hangos tele temploma. Akik előttünk jártak, emléküikkel, példájukkal ma is utat mutatnak. Jánosfalvi Sándor István sorai százhatvan év távlatából szóltak hozzánk, s ahogy belépünk a toronyalatti kapun, tekintetünk megpihen a kőajtón olvasható évszámon 1496. Múltat idézni és jövőt

¹ A beszéd 2006. július 23-án hangzott el a homoródkarácsonyfalvi falutalálkozó keretében tartott istentiszteleten.